

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Az állami kártalanítás szabályai

Dr. Bognár Lajos

élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős
helyettes államtitkár

Támogatási rendszerek

Állategészségügy:

- Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése támogatása
- Állami kártalanítás

Pénzügyi források: nemzeti + EU társfinanszírozás

Jogi háttér: EU-s határozatok és nemzeti jogszabályok

Jogszályi háttér

- Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről szóló 2008. évi XLVI. törvény
  - A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény
  - 2009/470/EK tanácsi határozat az állategészségügyi kiadásokról
  - Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet
  - 73/2003. (VI. 27.) FVM rendelet a járványügyi intézkedés esetén járó kártalanítás felső határáról
  - Az egyes állatbetegségek megelőzésével, illetve leküzdésével kapcsolatos támogatás igénylésének és kifizetésének rendjéről szóló 148/2007.(XII.8.) FVM rendelet
  - Miniszteri B utasítás

  - Tervezet: ...../2012. VM rendelet az egyes állat-járványügyi intézkedések elrendeléséről és az azokkal összefüggő állami kártalanításról
-

Kártalanítás az alábbi járványügyi intézkedések esetében jár:

- diagnosztikai vizsgálat és ilyen célú leölés, kilövés;
  - védőoltás;
  - gyógykezelés;
  - elkülönített vagy zárt vágás;
  - állatleölés (leöletés);
  - fertőzőközvetítő anyag, eszköz, tárgy, élelmiszer, takarmány, állati eredetű melléktermék, állati eredetű termék ártalmatlanná tétele;
  - fertőtlenítés;
  - földterület, jármű, épület, berendezés, eszköz és anyag igénybevétele, használata;
  - gazdálkodó szervezet - így különösen vágóhíd, állati eredetű melléktermék kezelését végző üzem - aktív közreműködésre kötelezése (járványügyi intézkedések során).
-

A kártalanítás nem jár:

- az országba tilalom ellenére vagy szabálytalanul behozott állatokért, valamint a tartásukkal kapcsolatos anyagokért, eszközökért és tárgyakért;
  - ha az állat betegsége gyanús állapotát az állattartó vagy élelmiszer-vállalkozó nem jelentette be, illetve az előírt kötelezettségeket megszegte;
  - ha az átruházással szerzett állat betegségéről, fertőzöttségéről a tulajdonosnak az állat megszerzésekor tudomása volt;
  - ha a járványügyi intézkedésre az állattartó vagy élelmiszer-vállalkozás egyéb felróható magatartása miatt került sor;
  - a vadon élő állatokért, kivéve az engedéllyel befogott, legalább hat hónapja zárt körülmények között (vadasparkban, vadaskertben, röptetőben) tartott vagy tenyésztett, továbbá a járványügyi intézkedésként diagnosztikai célból kilőtt vadat, és a védett állatokat;
  - trágyáért, aloméért;
  - az állat-egészségügyi jogszabályok megsértésével tartott, illetve szállított, levágott, forgalomba hozott állatért és termékért.
-

Kártalanítás alapelvei:

- a tulajdonosnak jár
  - bejelentendő állatbetegség esetén a bejelentés időpontját követően
  - a kártalanítás összege az állat, anyag, eszköz vagy tárgy forgalmi értéke (a káreseménykor)
  - kárbecsléssel (külön részletes szabályok állatra, állati eredetű termékre, fertőzést közvetítő tárgyra vagy termékre); ha vitás → 2 szakmai szervezet állásfoglalása
  - közreműködéssel okozott károkhoz - ide nem értve az elmaradt hasznot - igazodik
  - kifizetés módjáról határozatban kell rendelkezni (részletek!)
  - elbírálás - megtagadás is határozatban
  - lehet fellebbezni, de a járványügyi intézkedések azonnal végrehajtandóak a fellebbezésre való tekintet nélkül (Ket.)
  - kifizetés 30 napon belül (a jogerőre emelkedés után)
-

Kerületi főállatorvos határozata szükséges!

(állatok leölése, betegségterjesztő eszközök ártalmatlanítása, igénybevétel elrendelése)

A határozatban:

- Meg kell jelölni a leölésre kerülő állatok, illetve az ártalmatlanításra kerülő anyagok, eszközök, tárgyak, élelmiszerek és takarmányok tulajdonosának nevét, címét, az állatok fajtát, darabszámát (méhcsaládok számát), egyed vagy állományazonosítóját, továbbá azt, hogy a leölés, illetve ártalmatlanítás milyen állatbetegség leküzdése céljából vált szükségessé.
  - Meg kell nevezni azt a hatósági állatorvost, akit a leöléssel kapcsolatos eljárás lefolytatásának felügyeletével (leölés, állatszállítás, hullaelszállítás, anyagok, eszközök, tárgyak, élelmiszerek, takarmányok ártalmatlanná tétele, tisztítás, fertőtlenítés) megbíznak
-

- Ha a fertőző állatbetegség megállapítását a NRL diagnosztikai vagy laboratóriumi vizsgálati eredménye is alátámasztja, a leölési határozatban a tulajdonossal közölni kell a vizsgálatot végző szerv nevét, székhelyét, a vizsgálat időpontját és eredményét, továbbá az értesítő irat iktatószámát. Ennek hiányában a diagnosztikai vizsgálat (húsvizsgálat) vagy boncolás írásban rögzített eredményét.
  - A leölési határozatot meg kell küldeni
    - a tulajdonosnak,
    - az eljáró hatósági állatorvosnak,
    - a közreműködésre kötelezett gazdálkodó szervezet (pl. vágóhíd, feldolgozó, ártalmatlanító üzem) székhelye szerint illetékes állategészségügyi hatóság területi szervének (Megyei Kormányhivatal Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság),
    - a kártalanítás kifizetését végző MgSzH Központnak (1024 Budapest, Keleti Károly utca 24.),
    - továbbá védett állatok esetén a területileg illetékes természetvédelmi hatóságnak.
-

A kártalanítási igényt a kerületi főállatorvos bírálja el

Alapja: az általa lefolytatott becslési eljárás és a hatósági állatorvos eljárási jelentése (szükség esetén szakismerettel rendelkező intézmény véleménye)

Ha a Törvény alapján kártalanítás nem jár, a kártalanítást meg kell tagadni, és erről az állat tulajdonosát értesíteni kell (ez esetben a hatósági rendelkezésre leölt (levágott) állat felhasználható részeit – ha ennek állategészségügyi akadálya nincs – a tulajdonos rendelkezésére bocsáthatja, illetőleg értékesítését engedélyezi)

Ha az állat tulajdonosa által elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárást kell kezdeményezni, a határozathozatalt a büntetőeljárás jogerős befejezéséig fel kell függeszteni

Részkártalanítás lehetősége (nagy létszámú állományok, tulajdonos kérésére)

A kárbecslés szabályai

Forgalmi érték megállapítása becsléssel – kerületi főállatorvos

Leölési határozat végrehajtásával párhuzamosan, de legkésőbb a végrehajtást követő 3 napon belül (új tervezet: 15 napon belül)

Szükség esetén legalább kettő, egymástól független szakismerettel rendelkező intézmény, szervezet vagy szakértő által megadott piaci árak átlaga

A betegségterjesztésre alkalmas anyagokat, tárgyakat és eszközöket, ha az egyes fertőző állatbetegségek elleni védekezési szabályok lehetővé teszik és alkalmas eljárással ártalmatlanná tehetők (pl.: hőkezelés, fertőtlenítés), annak elvégzése után a tulajdonos rendelkezésére kell bocsátani, aki azokat felhasználhatja vagy értékesítheti. Ebben az esetben kártalanítás nem jár.

A kárbecslés szabályai - állatok

- **tenyészállatok** esetében a számlákkal igazolt beszerzési ár (beleértve az importárat is), vagy hasonló állatok (faj, fajta, ivar, kor, hasznosítás) piaci ára az adott területen (esetleg szakértő véleménye), vagy a káreseményt megelőző három hónapban kialakult átlagos tenyészállat-értékesítési súly- vagy egyedenkénti átlagár;
- **vemhességi felár** (a vemhesség félidejétől az anyaállat tenyészértékének becsült %-a)
- **növendék- és hízóállatok** esetében a területen engedéllyel működő felvásárló szervezet (pl. vágóhíd) által igazolt, a káresemény időszakában alkalmazott élőtömeg kilogrammonkénti ár, illetőleg a piacon kialakult ár;
- a legalább hat hónapja zárt körülmények között, vadasparkban, vadaskertben, röptetőben tartott, vagy tenyésztett **vadonélő haszonállatok** esetén a felvásárló szervezet által számlával igazolt, a káresemény időszakában alkalmazott felvásárlási ár;
- diagnosztikai célból **kilőtt vad** esetében a vad vadászati hatóság által meghatározott trófea nélküli értéke;
- **védett állatok** esetében a természetvédelmi hatóság írásos szakvéleménye alapján megállapított forgalmi érték (eszmei érték);
- a genetikai alapok védelmét szolgáló **őshonos, illetőleg géntartalék állatok** esetében a központi állattenyésztési hatóság írásos szakvéleménye alapján megállapított forgalmi érték.

A kárbecslés szabályai – állati eredetű termékek

- **vágóhídon** – élőállat- vagy húsvizsgálat során – a felvásárlási ár;
- **élelmiszer-előállító üzemben** a vágott állati test, félkész és késztermék élelmiszerek esetén az üzem önköltségi ára;
- **élelmiszer-forgalmazó helyen** a vágott állati test, félkész és késztermék élelmiszerek esetén a számlával igazolt beszerzési ár;
- **tej, étkezési tojás, méz** esetén a területen engedéllyel működő felvásárló szervezet által számlával igazolt, a káresemény időszakában alkalmazott felvásárlási ár;
- **sperma, embrió, tenyész- és keltetőtojás** esetén az előállító, valamint forgalmazó szervezet által számlával igazolt, a káreseményt megelőző három hónapos időszak kialakult értékesítési átlagára;
- a **takarmány**-előállító és forgalmazó esetén, az üzem önköltségi ára illetve a számlával igazolt beszerzési ár, ill. állattartó telep esetén a takarmány számlával igazolt beszerzési ára;
- az **ipari feldolgozásra szánt állati termékek** esetében (különösen a gyapjú, tépett toll, méhviasz) a területen engedéllyel működő felvásárló szervezet által igazolt, a káreseményt megelőző hat hónapban kialakult felvásárlási átlagár;
- fertőzőközvetítő **anyagok, eszközök, tárgyak** esetén a használati értéknek megfelelő becsült árak átlaga;

Eljárási jelentés

- Eljáró hatósági állatorvos írja a kerületi főállatorvosnak, 3 napon belül, két példányban
    - a leölési határozat végrehajtásáról, valamint a külön rendeletben megnevezett betegségben elhullott, továbbá a kötelező védőoltás, gyógykezelés és diagnosztikai vizsgálat következtében elhullott állatok vizsgálatáról
    - meg kell jelölni a leölési határozat számát, a leölésre került és elhullott, továbbá elkülönített vagy zárt vágásra utalt állatok fajtát, fajtáját, ivarát, létszámát (méhcsaládok számát), egyedi vagy állományazonosítóját, egészségi állapotát; a megsemmisített anyagok, eszközök, tárgyak, élelmiszerek és takarmányok megnevezését, súlyát vagy darabszámát
    - ha laboratóriumi vizsgálati eredmény is alátámasztja, közölni kell az intézmény nevét, székhelyét, a vizsgálat időpontját és eredményét, továbbá az értesítő irat iktatószámát; ennek hiányában a vizsgálat (húsvizsgálat) vagy boncolás eredményét írásban kell rögzíteni.
    - mi történt a leölt és elhullott állatokkal - leölés, a leölt és elhullott állatok ártalmatlanná tétele, illetve leölés és/vagy zárt vágás -, továbbá az anyagokkal, eszközökkel, tárgyakkal (elégetés, fertőtlenítés)
    - meghatározott minta
-

A hasznosítható állatok, állati testek/testrészek feldolgozása és értékesítése

- Ha a védekezési szabályok megengedik, lehet rendelkezni elkülönített vagy zárt vágásról, feldolgozásról, értékesítésről (határozatban)
  - Szigorú járványvédelmi, élelmiszerhygiéniai szabályok betartása!
(+állatvédelmi)
  - Aktív közreműködésre kötelezés határozatban + szerződésben a részletek rögzítése
  - A kártalanítás helye szerinti áeü. hatóság területi szerve köti a szerződést, értesítve a másik területi szervet
  - A kerületi főállatorvos ez alapján hozza a határozatot az igénybevételről
  - Kifizetés részletes elszámolás alapján
-

A szerződésben rögzíteni kell:

- az állatok elszállításának, levágásának kezdeti és a várható befejezés időpontját,
- (élelmiszer hasznosíthatóságának lehetőségét)
- az állatok, – vágóhídon történt megállapítás esetén – az állati testek, testrészek mérlegelésének helyszínét, korcsoportonkénti és tömegegységre vonatkoztatott átvételi árát,
- a szállítás, vágás, kicsontozás, előhűtés, hűtőkamrába betárolás, hűtőtárolás, kitérés, feldolgozás, állati melléktermék ártalmatlanítás, szigorított fertőtlenítés becsült költségét,
- a visszafizetés határidejét,
- késedelem esetén a kamat nagyságát,
- az előző pont szerinti visszafizetés elmaradása esetén a jogi eljárás rendjét.

(A végrehajtó gazdálkodó szervezet legkésőbb nyolc napon belül elszámolást készít – hatósági áo. ellenjegyzés, megyei hatóság részére megküldés)

A közvetlen közreműködő

A járványügyi intézkedések gyors és hatékony végrehajtása érdekében a kártalanításra jogosult igénybe vehet természetes személyt vagy gazdálkodó szervezetet (közvetlen közreműködő) - szerződés

A kizárólag e célra, a szükséges mértékben és ideig, alkalmazott közvetlen közreműködő költsége megilleti a kártalanításra jogosultat.

A közvetlen közreműködő tevékenységének szakszerű ellátásáért a kártalanításra jogosult felel.

A kártalanításra jogosult a járványügyi intézkedések végrehajtását követően elszámolást készít a közvetlen közreműködés költségeiről (+tételes elszámolás) - kerületi főállatorvosnak megküldi

---

Aktív közreműködésre kötelezés

A Törvény kimondja, hogy az állattartó köteles:

- járványos állatbetegség esetén az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek, illetve a magánállatorvosnak az állat (állomány) kezelésére és a betegség továbbvitelének megakadályozására adott utasításait végrehajtani, az elrendelt járványügyi intézkedésben foglalt kötelezettségeket teljesíteni;
- állatának az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által elrendelt vizsgálatát, kezelését, védőoltását, elszállítását, levágatását, illetve leölését tűrni, ezen feladatokat ellátó állatorvos részére segédszemélyzetről gondoskodni, és a kárenyhítési kötelezettségének megfelelően közreműködni;

Ha ezen kötelezettségeit nem teljesíti, a kerületi főállatorvos az előírt tevékenység végzésére alkalmas természetes személyt vagy gazdálkodó szervezetet aktív közreműködésre kötelezi. (Adott esetben élelmiszerlánc-felügyeleti bírságot is kiszab.)

Az aktív közreműködés költsége a kártalanításra jogosultat terheli!

A közreműködés végrehajtására – azonos feltételek esetén – engedéllyel rendelkező, a káresemény helyéhez legközelebb levő és üzemelő, az adott feladat ellátására megfelelő kapacitással rendelkező természetes személy vagy gazdálkodó szervezet jelölhető ki – értesítés.

Az állati eredetű melléktermékek ártalmatlanná tétele

A bejelentési kötelezettség alá tartozó állatbetegség megelőzése, felderítése és felszámolása során keletkezett állati eredetű melléktermékek ártalmatlanná tétele, illetve az ártalmatlanná tétel helyére történő szállítása **állami feladat**, amelynek végrehajtása iránt az állati hulladék keletkezésének helye szerint illetékes állategészségügyi hatóság területi szerve intézkedik.

A keletkezés helye szerint illetékes területi szerv

- kijelöli az ártalmatlanítás végrehajtására az üzemet (aktív közreműködésre kötelezi),
- meghatározza a végrehajtás kezdeti és a befejezés várható időpontját,
- meghatározza a szállítás és a járműfertőtlenítés rendjét.

A legközelebbi, engedéllyel rendelkező, megfelelő kapacitású üzem jelölhető ki - értesítés

Elszámolás számla alapján

Elföldelés - közcélú igénybevételeként kezelendő

A kártalanítási összeg megállapítása, kifizetése

Az összeget a kerületi főállatorvos írásbeli határozatban állapítja meg.

Az indokolásban meg kell jelölni:

- az állat elhullása mely – a kártalanítási körbe tartozó – állatbetegség következtében történt, illetőleg az állat leölését, kötelező védőoltását, gyógykezelését, diagnosztikai vizsgálatát mely állatbetegség megállapítása vagy felszámolása miatt rendelték el, és mi a kártalanítási igény elismerésének alapja,
  - a betegségterjesztő anyag – beleértve az állati eredetű terméket is –, eszköz, tárgy, élelmiszer és takarmány megsemmisítését vagy ártalmatlanná tételét mely okból rendelték el.
- A határozatot (a becslési jegyzőkönyvvel együtt) a kártalanításra jogosult részére kell kézbesíteni.
  - Fellebbezés (összes irat felterjesztése)
  - Iratok megküldése a kifizető szervezeti egység felé
  - A kártalanítási határozatban megjelölt összeget az MgSzH a határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc (tervezet: 60) napon belül az állat tulajdonosának köteles kifizetni.
-

Bejelentési kötelezettség alá tartozó állatbetegségek megállapítására, illetve gyanújának kizárására irányuló és a központi hatóság által elrendelt laboratóriumi vizsgálatok

Ezen laboratóriumi vizsgálatok költségei is a kártalanítási célelőirányzatot terhelik.

A mintát kísérő iraton a mintavételre jogosult állatorvosnak egyértelműen jeleznie kell, hogy állami költségre kéri a vizsgálat elvégzését.

Az állatállományok egyes betegségektől való mentesítése, valamint mentességének ellenőrzésére végzett diagnosztikai vizsgálatok nem tartoznak bele, az állattartó költségére történnek.

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmet !
